

سیستم ناکارآمد توزیع، مانع بزرگ کاهش قیمت‌ها

در حالی که طرح اصلاح نظام توزیع به عنوان یکی از محورهای هفت‌گانه طرح تحول اقتصادی هنوز اجرایی نشده، اثرات این غفلت اکنون در رشد قیمت‌ها و همچنین تعدد نرخ کالاها آشکار شده‌است.

در حالی که طرح اصلاح نظام توزیع به عنوان یکی از محورهای هفت‌گانه طرح تحول اقتصادی هنوز اجرایی نشده، اثرات این غفلت اکنون در رشد قیمت‌ها و همچنین تعدد نرخ کالاها آشکار شده‌است.

به گزارش خبرنگار ما، با این‌که #171 اصلاح نظام توزیع» از همان ابتدای تدوین طرح تحول اقتصادی مورد نظر برنامه‌ریزان بود اما اکنون هیچ برنامه مدونی بر خلاف سایر محورها برای آن نوشته نشده‌است. این در حالی است که گروه‌های برنامه‌ریز، پیش‌نویس لویحی درباره سایر محورهایی طرح تحول اقتصادی مانند اصلاح نظام بانکی و اصلاح نظام مالیاتی را آماده کرده و قانون جدید گمرکی که حاصل اصلاحات در این محور طرح تحول اقتصادی بوده، از تصویب مجلس گذشته‌است. سازمان ملی بهره‌وری نیز چند روز پیش از تسلیم پیش‌نویس برنامه جامع بهره‌وری تا شهریورماه به هیأت وزیران خبر داد.

با این حال حتی همین کارهای حداقلی و ابتدایی که قطعاً به معنای اجرایی شدن محورهایی یادشده طرح تحول اقتصادی نخواهد بود نیز درباره اصلاح نظام توزیع کالا و خدمات کشور انجام نشده‌است.

نیاز روز بازار کشور

این در حالی است که در شرایط فعلی اقتصاد کشور که رشد قیمت ارز و انتظارات تورمی باعث افزایش سطح عمومی قیمت‌ها شده، اصلاح نظام توزیع از اوجب واجبات است؛ زیرا در شرایطی که بهانه لازم برای افزایش قیمت‌ها ایجاد می‌شود، برخی تولیدکنندگان یا توزیع‌کنندگان به بهانه گرانی مواد اولیه یا سایر هزینه‌های مرتبط، قیمت نهایی کالا و خدمات عرضه شده خود را بیش از حد افزایش می‌دهند و مکانیزمی نیز برای نظارت بر آن وجود ندارد. این موضوع حتی در کالاهای وارداتی نیز به چشم می‌خورد و این روزها اخبار متعددی از این‌که کالاهایی که با ارز مرجع 1226 تومانی وارد کشور شده، با قیمتی بسیار بیشتر به دست مصرف‌کننده نهایی می‌رسد. بعلاوه پدیده چند قیمتی نیز در بیشتر کالای موجود در بازار کشور به چشم می‌خورد به طوری که قیمت یک کالای واحد در نقاط مختلف جغرافیایی تهران و سایر شهرهای بزرگ متفاوت و گاه دارای تفاوت فاحش است.

این امر با مراجعه و قیمت‌گیری ساده به چند سوپرمارکت در نقاط کم درآمد و پردرآمد تهران کاملاً قابل مشاهده است و بیشترین کالاهای مشمول این آفت نیز میوه، مواد غذایی و مواد لبنی است. اصلاح نشدن نظام توزیع از این منظر، امکان نظارت بر قیمت‌های موجود در بازار و سود قانونی اصناف به طور سیال و نرم‌افزاری را می‌گیرد و در نهایت باعث ضرر دیدن مصرف‌کننده نهایی می‌شود.

زیان به تولیدکنندگان

به‌زعم کارشناسان بازرگانی، اصلاح نشدن نظام توزیع بویژه در شرایط حاضر به تولیدکنندگان نیز ضرر می‌زند، چرا که به دلیل سنتی بودن سیستم توزیع و پخش کالا، بر هزینه تولید آنان افزوده و قدرت مانور آنان را در بازار از نظر ارتقای کمیت، کیفیت و تنوع کاهش می‌دهد. این چنین است که هم تولیدکننده و هم مصرف‌کننده از اصلاح نشدن این نظام ضرر می‌بینند و تنها واسطه‌ها با افزودن حلقه‌های زاید و اضافی میان تولیدکننده و مصرف‌کننده از این فرآیند سود می‌برند.

قاسم نوده‌فراهانی، رئیس شورای اصناف تاخیر در اصلاح نشدن سیستم توزیع کالای کشور را ظلم همزمان به تولیدکننده و مصرف‌کننده ارزیابی کرد و به خبرنگار ما گفت: سیستم فعلی توزیع کالا در ایران سنتی است و حلقه‌های زاید موجود در آن تا 35 درصد بر هزینه تولید می‌افزاید. روشن است هم تولیدکننده و هم مصرف‌کننده از این امر ضرر می‌بینند. وی افزود: این امر امکان نظارت نرم‌افزاری و نظام‌مند بر قیمت‌های موجود در بازار را نیز سلب می‌کند. چرا که بازرسی سنتی و فیزیکی همیشه جواب نمی‌دهد. بدیهی است در غیاب نظام توزیع مدرن پدیده‌هایی چون چندقیمتی کالاها یا رعایت نکردن ضرایب قانونی سود به بهانه رشد هزینه‌های تولید، قیمت ارز و غیره نیز بروز می‌کند.

وی خاطرنشان کرد: ما در زمینه نظارت بر رعایت ضرایب قانونی سود اصناف مشکل قانونی نداریم. نظارت هم می‌شود، بازرسی هم همین‌طور.

اما روشن است تمام اینها به صورت سنتی اعمال می‌شود و کارایی لازم را ندارد. مثلاً این که یک کالا از یک نوع و یک کیفیت و اندازه

در نقاط مختلف يك شهر يا شهرهاي مختلف کشور چند قيمت داشته باشد، خلاف قانون است و ما بازرسي مي‌کنيم.

ضرايب سود اصناف هم در تمام شهرهاي کشور يکي است. مثلاً واحد صنفي که در شمال تهران قرار دارد، حق ندارد کالا را گران‌تر از واحد صنفي که در مرکز يا جنوب تهران يا هر نقطه ديگر از کشور مانند هرمزگان، فارس، بوشهر و خراسان بفروشد.

نوده‌فراواني افزود: ضرايب سود اصناف نيز در کشور روشن و براي همه يکسان است. بيشتريين ضريب سود براي ميوه در رقم 30 درصد است؛ چون ميوه کالايي فاسدشدني است. اين ضريب براي مواد غذايي بين 7 تا 12 درصد و براي لبنيات بين 4 تا 5 درصد است. وي تصريح کرد: اما اين که چگونه و به‌طور نرم‌افزاري اولاً بتوانيم هزينه‌هاي توزيع کالا پس از توليد را کاهش دهيم و ثانياً بر روند قيمت‌ها نظارت کنيم، کاري است که بايد در چارچوب اصلاح نظام توزيع اتفاق مي‌افتاد که متاسفانه نيفتاده است.

وي افزود: اين در شرايطي است که اکنون کشور به خاطر شرايط خاصي که در آن قرار دارد، نياز به اصلاح نظام توزيع براي متعادل کردن قيمت‌ها و همچنين نرم‌افزاري کردن نظارت دارد.

رهبري قيمت نداريم

از سوي ديگر، محمداصادق مفتاح، قائم‌مقام اجرايي وزير صنعت، معدن و تجارت با اشاره به ضررهاي مالي هنگفت اصلاح نشدن نظام توزيع کالا براي توليدکننده و مصرف‌کننده به خبرنگار ما گفت: محاسبه کرده‌ايم که هزينه مبادله کالا در کشور در مدت معادل هزينه توليد است و اين يك مشکل در کشور محسوب مي‌شود؛ چرا که نظام فعلي توزيع ما به حدي فربه شده که به هر دو طرف توليدکننده و مصرف‌کننده فشار مي‌آورد.

وي با بيان اين که منتقد نظام فعلي توزيع کالا در کشور هستم، افزود: آن‌گونه که بايد و شايد به اصلاح اين نظام بها داده نشده و ضربه آن را توليدکننده و مصرف‌کننده همزمان مي‌خورند. نظام فعلي توزيع کالا در کشور روستايي، سنتي و ابتدائي است و هيچ فرماندهي قيمتي در آن وجود ندارد، چرا که تعداد واحدهاي خرده‌فروشي در آن بيش از حد و غيرمنسجم است و امکان ثبات قيمت‌ها و همچنين نظارت وجود ندارد.

وي اظهار کرد: اکنون که قيمت‌ها در بازار نياز همزمان به کاهش و ثبات دارد، جاي خالي اصلاح نظام توزيع از دو طريق احساس مي‌شود؛ اول نقش موثر فروشگاه‌هاي زنجيره‌اي در رهبري قيمت و دوم ايجاد سيستم‌هايي که بتواند زنجيره توزيع کالا را کوتاه و امکان نظارت و رهبري را فراهم کند.

وي تصريح کرد: در تمام دنيا فروشگاه‌هاي زنجيره‌اي چون همزمان خريدار و فروشنده انبوه کالا هستند، قيمت‌ها را در بازار رهبري مي‌کنند، يعني اجازه نمي‌دهند واحدهاي خرده‌فروشي کوچک و متعدد قيمت‌ها را چنگانه کنند. همچنين ثبات در عرضه کالا ايجاد مي‌کنند. ما در کشور خودمان نيز اقدام به راه‌اندازي فروشگاه‌هاي زنجيره‌اي اصناف کرديم که البته به تکامل نرسيد.

وي افزود: از سوي ديگر بايد هزينه توزيع کالا از کارخانه تا مغازه شامل انبارداري و نگهداري، جابه‌جايي‌هاي متعدد، حمل و نقل و ... که اکنون بسيار زياد است، کاهش يابد تا کالا ارزان‌تر به دست مردم برسد و همزمان نيز بتوان بر روند توزيع و عرضه کالا نظارت کرد. در زماني که معاون بازرگاني داخلي وزارت بازرگاني (سابق) بودم، سيستم‌هاي مبتني بر تجارت الکترونیک به اين منظور پياده‌سازي و تقويت شد که آن هم هنوز به تکامل نرسيده است و جاي کار زياد دارد.

قائم‌مقام اجرايي وزير صنعت، معدن و تجارت تصريح کرد: لذا معتقدم آن‌گونه که بايد به نقش اصلاح نظام توزيع توجه نشده، حال آن‌که اين محور يکي از محورهاي مستقيماً موثر در وضع توليد و همچنين قدرت خريد مردم است.

آغاز نمايشگاه‌هاي پايبزه از 15 شهريور

همچنين، رئيس شوراي اصناف کشور گفت: نمايشگاه‌هاي پايبزه عرضه مستقيم کالا از 15 تا 24 شهريور در سراسر کشور برگزار خواهد شد.

به گزارش شوراي اصناف کشور، قاسم نوده‌فراواني با بيان اين که بيش از 300 نقطه نمايشگاهي پايبزه برگزار مي‌شود، اضافه کرد: تعداد غرفه‌هاي نمايشگاهي به 30 هزار مورد خواهد رسيد. رئيس شوراي اصناف تاکيد کرد: در اين نمايشگاه‌ها اصل بر اين است که توليدکنندگان واقعي حضور داشته باشند و کالاهاي با تخفيف 10 تا 20 درصد عرضه شود. فراواني تصريح کرد: در نمايشگاه‌هاي پايبزه امسال اقلامي از جمله پوشاک، کيف و کفش مدارس، نوشت افزار و لوازم‌تحرير، مواد غذايي و پروتئيني و شوينده، پارچه و

منسوجات، اقلام خرازي و ساير مايحتاج خانواده عرضه مي‌شود.

وي در ادامه با اشاره به اين موضوع كه نمايشگاه‌هاي عرضه مستقيم كالاي پاييزه در تهران در چهار نقطه از جمله حكيميه تهرانپارس، فرهنگسراي خاوران، بوستان ولايت و پارک ارم برگزار خواهد شد، اظهار كرد: اين نمايشگاه‌ها در قالب 1800 غرفه برگزار مي‌شود و ساعت بازديد از ساعت 10 صبح الي 22 خواهد بود. وي ادامه داد: همچنين نمايشگاهي تحت عنوان شميم مهر كه به عرضه مستقيم مواد غذايي و نوشت افزار اختصاص دارد، از 23 شهريور در مصلاي تهران برگزار مي‌شود.